

PIEAUG NEPIECIEŠAMĪBA PĒC PALĪDZĪBAS

2015. gadā palīdzību saņēma 384 sievietes.
Pirmo reizi Centrā MARTA palīdzību meklēja 251 sieviete.
Palīdzība tika sniegta 11 bērniem.

Nodrošinātas 1101 sociālā darbinieka konsultācijas, 758 juristu konsultācijas, 546 psihologa, 273 psihoterapeita konsultācijas.
Sagatavoti 340 dokumenti un 50 psihologu atzinumi.

Palīdzība visbiežāk bija nepieciešama laulības šķiršanas, vajāšanas, pagaidu aizsardzības pret vardarbību, uzturlīdzekļu piedziņas, bērnu aizgādības un saskarsmes jautājumos, kā arī aizsardzībai neregistrētās partnerattiecībās.

2015. gadā darbojās atbalsta grupa vardarbībā cietušām sievietēm.

KARSTĀIS TĀLRUNIS

Saņemti 116 zvani par vardarbību ģimenē, par seksuālo izmantošanu bērnībā vai bērnu seksuālo izmantošanu, par iespējamajiem cilvēku tirdzniecības gadījumiem, par Centra MARTA pakalpojumiem, par palīdzības iespējām patvēruma meklētājiem un *mobingu&bosingu* darba vietā.

VARDA BĪBA

SAPRĀTS UN TAISNĪGUMS. Likumdošanas izmaiņas

2015. gada vasarā protestus Latvijas sabiedrībā izsauca Liepājas tiesas lēmums, - vainīgos par mazgadīgas meitenes vairākkārtēju seksuālu aizskaršanu sodīja ar piespiedu darbu un probācijas uzraudzību.

Sabiedrības neiecietība pret dzimumnoziegumiem, kuros cietuši bērni, kļuva par nozīmīgu fonu, lai MARTA Saeimā virzītu likumu grozījumus.

MARTA, atsaucoties uz praksi, virzīja jautājumu par noilguma pilnīgu atcelšanu par dzimumnoziegumiem pret nepilngadīgajiem, panākot arī Tiesībsarga atbalstu.

6 gadu vecumā Mariju seksuāli izmantoja ģimenē pieņemts puisis. Vardarbību meitene cieta vairākus gadus. Ģimene par notiekošo nezināja.

Marija: „Kad man bija 13, sāku apzināties to, kas ar mani bija noticis. Notikušajā vainoju sevi. Līdz 18 gadiem cīnījos ar smagu depresiju, biju apsēsta ar pašnāvības domām. Pašnāvība šķita vienīgais, kas liktu citiem ticēt par notikušo.”

Marija nevainoja ģimeni, - viņi to nevarēja zināt. Marija vairs nevainoja arī sevi, - es biju bērns. Marija visiem spēkiem ir centusies piedzīvoto aizmirst, bet sapņos varmāka vajā vēl šodien.

Uzzinājusi, ka vīrietim, kurš Mariju seksuāli izmantoja bērnībā ir piedzimusi meita, viņa pēc palīdzības vērsās MARTĀ. Marija gribēja pasargāt mazo meiteni no iespējama nozieguma. MARTĀ Marijai nodrošināja psiholoģisko izpēti un jurista palīdzību. Viņa ar iesniegumu vērsās ar Valsts policijā. Policija atteica ierosināt

krimināllietu, jo saskaņā ar Latvijas likumdošanu, noilgums par netiklām darbībām pret nepilngadīgo bija jau pagājis.

Marija bija gatava runāt publiski, aicinot atcelt noilgumu.: "Netiklas darbības pret bērnu ir smags noziegums. Mani tas gandrīz nogalināja un atņēma manai ģimenei."

Kriminālbildības noilgums un bargāki cietumsodi par dzimumnoziegumiem pret nepilngadīgajiem

Marijas publiski paustā pieredze bija nozīmīgs ieguldījums procesā, pieprasot veikt izmaiņas likumdošanā.

Panākti grozījumi Krimināllikumā un Kriminālprocesa likumā, kas, stājoties spēkā 2015. gada decembrī, paredz noteikt bargākus sodus par seksuālo vardarbību pret bērniem.

Gadījumos, kad noziedzīgs nodarījums vērsts pret nepilngadīgas personas tikumību un dzimumneaizskaramību, kriminālbildības noilguma termiņu aprēķinās no dienas, kad cietusī persona sasniegusi 18 gadu vecumu. MARTAs eksperti norāda, ka „*seksuāla rakstura vardarbību pret sevi persona spēj apzināties tikai pieaugot, bet arī tad ne vienmēr spēj un izlemj par piedzīvoto runāt.*”

Kriminālbildības noilgumu noteiks 20 gadus no personas 18 gadu sasniegšanas brīža, bet 30 gadus no personas 18 gadu vecuma sasniegšanas brīža par noziegumiem, kas paredz mūža ieslodzījumu, t.i., par nepilngadīgā izvarošanu un seksuālu vardarbību pret nepilngadīgo.

Minētie likumu grozījumi paredz paaugstināt minimālo cietumsodu par dzimumnoziegumiem pret nepilngadīgajiem, kā arī minimālo probācijas uzraudzības termiņu, kas nozīmē - par dzimumnoziegumiem pret nepilngadīgajiem vairs nevar piemērot nosacītu sodu.

5 gadu laikā MARTĀ palīdzību meklēja 15 bērībā seksuāli izmantotas sievietes un 1 bērībā seksuāli izmantots vīrietis.

Vēlākajā dzīvē 2 sievietes tika iesaistītas prostitūcijā, 7 upuri cieš no depresijas, suicidālām domām, kā arī pašnāvības mēģinājumiem, 4 upuri nespēj izveidot ģimeni, pārējie ir attiecībās ar vardarbīgu partneri.

30% upuru ir zināma informācija par citiem upuriem - māsām, paziņām, citiem ģimenes locekļiem.

VALSTS ATTIEKSMES MAIŅA

Sociālā rehabilitācija vardarbībā cietušām pilngadīgām personām

2015. gadā valsts pirmo reizi atvēlēja finansējumu sociālai rehabilitācijai vardarbībā cietušām pilngadīgām personām.

MARTA 2015.gadā 42 personām nodrošināja valsts sociālo rehabilitāciju.

Visbiežāk sievietes cieš no esošo vai bijušo partneru un laulāto emocionālas vardarbības, tāpēc psihologa konsultācijas bija nepieciešamas visbiežāk. Rīgā pakalpojumu, tā administrēšanas sarežģītumu dēļ, varēja uzsākt tikai jūnijā. Pirmajā pusgadā cietušo rehabilitācija tika nodrošināta par ziedotāju līdzekļiem. Lai uzlabotu pakalpojumu, MARTA ir iesniegusi Rīgas Sociālajam dienestam vairākus priekšlikumus.

Ksenijas vīrs bija ļoti kontrolējošs un fiziski vardarbīgs. Vīrs liedza Ksenijai strādāt, tikties ar radiem un draugiem, viņš izsekoja un kontrolēja katru sievietes soli.

Ksenija saprata, ka viņas dzīvē nekas nemainīsies, tāpēc izlēma apmeklēt psihologa un jurista konsultācijas. Viņa pēc paziņu ieteikuma palīdzību meklēja Centrā MARTA. Drīz Ksenija saprata, ka vienīgā iespēja ir bēgt kopā ar bērnu un šķirt laulību.

Vīra kontrole liedza Ksenijai apmeklēt speciālistus, tāpēc speciālisti ar sievieti sazinājās ar trešās personas starpniecību. Ksenijas vīra rīcībā bija ieroči, tas paaugstināja risku atrodies mājās. Pie pirmās iespējas Ksenija ar bērnu devās uz krīzes centru, kur nekavējoties iesniedza pieteikumu par laulības šķiršanu un pagaidu aizsardzību pret vardarbību.

Tiesa piešķīra pagaidu aizsardzību, nošķirot varmāku no dzīvesvietas. Valsts policija nākamajā dienā izpildīja tiesas lēmumu un informēja vīrieti, ka lēmuma pārkāpšanas gadījumā viņam draud kriminālatbildība.

Ksenija ar bērnu bija droša atgriezties dzīvesvietā, viņa sadarbībā ar speciālistiem gatavojas tiesas sēdei par laulības šķiršanu un bērna aizgādību.

Veiksmīga starpinstitucionāla sadarbība ļauj pasargāt sievieti un bērnu no vardarbības, nodrošinot drošību.

CILVĒKU TIRDZNIECĪBA

JAUNAS IEZĪMES

2015.gadā MARTA kļuva par valsts sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniedzēju cilvēku tirdzniecības upuriem.

Tika identificēti 21 potenciāls cilvēku tirdzniecības upuris.

8 upuri saņēma sociālās rehabilitācijas pakalpojumus valsts programmas ietvaros, no tiem 5 upuri tika izmantoti fiktīvajām laulībām, 2 - noziedzīgiem darījumiem, 1 - seksuālajai ekspluatācijai. Upuriem tika nodrošinātas sociālā darbinieka, psihologa, jurista, sociālā rehabilitētāja konsultācijas, apmaksāta medicīniskā palīdzība un iegādātas pirmās nepieciešamības preces.

2 upuri ir atzīti par cietušiem kriminālprocesā.

1 upurim pieprasīta un izmaksāta valsts kompensācija 1260 EUR.

Upuri tika ekspluatēti Īrijā, Kiprā, ASV un Latvijā

Annai ir garīgās veselības traucējumi un alkohola atkarība. Paziņa sievietei piedāvāja "labi apmaksātu darbu" ārzemēs, nopirka lidmašīnas biļeti un apmaksāja viesnīcu.

Ceļā Anna devās kopā ar minēto paziņu. Viņa saņēma nelielu kabatas naudu cigaretēm un pārtikai. Personīgo naudas līdzekļu atpakaļceļam Annai nebija.

Kad sieviete ieradās mērķa valstī, viņu informēja par „darba raksturu”. Annai bija jāveic noziedzīgi nodarījumi. Sieviete nespēja izvērtēt notiekošā sekas, bija jānopelna nauda atpakaļceļam.

Pēc 2 mēnešiem Annu aizturēja policija, uzskatot viņu par noziedzīgās grupas dalībnieci. Policija neizvērtēja iespējamās ekspluatācijas iespēju. Policijā Annai skaidri norādīja: “ja gribi atgriezties mājās, atzīsti sevi par vainīgu”. Viņa tā arī darīja.

Atgriezusies Latvijā, sieviete nonāca MARTĀ un piekrita apmeklēt speciālistu konsultācijas, jo vēlējās uzlabot savu situāciju, saprotot, ka viņai ir liels risks atkal tikt pakļautai ekspluatācijai.

Konsultācijās ar Valsts policiju noskaidrojās, ka arī Latvijā viņa tiek uzverta kā noziedzīgās grupas dalībniece, ne kā cilvēku tirdzniecības upuris.

Sieviete atteicās rakstīt iesniegumu policijai.

Sociālā rehabilitācija tika vērsta uz psiholoģiskā pārdzīvojuma seku mazināšanu, rehabilitāciju no alkohola atkarības un izpratnes veicināšanu par riskiem atkal tikt pakļautai cilvēku tirdzniecībai.

Par cilvēku tirdzniecības upuriem kļūst personas ar garīgās attīstības traucējumiem, kā arī personas, kuras tiek ekspluatētas noziedzīgiem nodarījumiem.

Policija un tiesa noziedzīgajos nodarījumos iesaistītās personas uzskata par noziedzniekiem.

2 CILVĒKU TIRDZNIECĪBAS UPURI IR NEPILNGADĪGI

Nepilngadīgie, kuri cietuši seksuālajā ekspluatācijā un ekspluatācijā noziedzīgiem nodarījumiem ir jauna iezīme cilvēku tirdzniecības realitātē Latvijā.

Nepilngadīgo sociālajā rehabilitācijā ir jāiesaista vecāki vai bērna atbalsta personas, taču tas var radīt grūtības gadījumos, kad bērns ir palicis bez vecāku aizgādības, ja vecāki pastāvīgi dzīvo ārvalstīs vai ir saistīti ar ekspluatētājiem.

PROSTITŪCIJA = CILVĒKU TIRDZNIECĪBA

MARTA sadarbībā ar Saeimu oktobrī rīkoja starptautisku konferenci DROŠĪBAS KOMPASS – efektīvi risinājumi cilvēku tirdzniecības novēršanai.

Konferenci atklāja Saeimas priekšsēdētājas biedre I. Lībiņa – Egnere, Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes ārkārtējā un pilnvarotā vēstniece Latvijā S. Koulija un Iekšlietu ministrs R. Kozlovskis.

Konference Saeimā pulcēja Eiropas cilvēku tirdzniecības ekspertus, kas dalījās pieredzē per starptautisko praksi upuru atbalsta un aizsardzības mehānisma lietošanā.

Latvijā, līdzīgi kā Eiropā, galvenā cilvēku tirdzniecības forma ir seksuālā ekspluatācija, kurai visvairāk pakļautas sievietes un bērni.

Saskaņā ar Eiropol datiem, no seksuālās ekspluatācijas globāli gūtā peļņa ir 25,8 miljardi eiro gadā, no kuriem 23, 5 miljardi eiro ienes Eiropa.

Iluta Lāce, Centra MARTA vadītāja: “*Latvijas gadījumā ir vērojama institūciju nespēja nodrošināt atbalstu un aizsardzību cilvēku tirdzniecības upuriem. Novērst cilvēku tirdzniecību var maksimāli samazinot iespēju pelnīt uz ievainojamības rēķina.*” Pēc konferences LR Saeimas deputāti līdz ar citu pasaules valstu parlamentāriešiem saņēma aicinājumu pievienoties *CAP International* (Starptautiskā koalīcija prostitūcijas novēršanai) deklarācijai, atzīstot, ka prostitūcija ir vardarbība un cilvēku tirdzniecības forma, kas ir šķērslis līdztiesībai, kā arī pieprasot dekriminalizēt prostitūcijā iesaistītās personas, aizliegt pirkt seksuālus pakalpojumus un sodīt pakalpojumu pircējus.

Pēc Parīzē notikušā *1. CAP International* kongresa, kurā pirmo reizi pasaules valstu parlamentārieši vienojās kopīgā aicinājumā par prostitūcijas izskaušanu, 2015. gada 10. martā CAP pieņēma atkārtotu *10. marta aicinājumu* prostitūcijas izskaušanai.

CAP International un tās biedru organizācijas no dažādām pasaules valstīm atbalsta prostitūcijā iesaistītās personas, iestājoties pret šo personu ekspluatāciju un noziedzīgajiem tīkliem, kas izmanto šo personu ievainojamību.

Lielāko atbalstu CAP deklarācijai ir izteikuši Francijas un Zviedrija parlamentārieši.

MARTAs aicinājumam atbalstīt CAP deklarāciju ir atsaukušies 8 Saeimas deputāti.

PROCESS

MARTA ir vērsusi uzmanību, ka Ministru kabineta (MK) Prostitūcijas ierobežošanas noteikumi ir pretrunā Satversmei. MARTAs pozīciju atbalsta Tiesībsargs, norādot, ka tam ir nepieciešams Prostitūcijas ierobežošanas likums.

Spēkā esošie MK noteikumi nav atcelti, kaut Iekšlietu ministrijas Darba grupa ir atzinusi, ka minētie noteikumi faktiski paredz ierobežojumus, kam jābūt noteiktiem likumā.

Paralēli Labklājības ministrijas Darba grupā tiek izstrādātas *izejas programmas* – sociālie pakalpojumi, kas sniegs atbalstu izkļūšanai no prostitūcijas.

STARP TRADĪCIJU MĪTIEM UN DEMOKRĀTIJAS VĒRTĪBĀM

2015. gadā skaļas un aktīvas kļuva organizācijas, kuras izmantojot *tradicionālo vērtību* aizsegu Latvijā ražoja aizvien jaunus mītus.

Saeimas deputāte Jūlija Stepaņenko (Saskaņa) sludināja, ka “*ģimene, kuras pamatā ir vīrieša un sievietes laulība, ir pamats, no kura izaug tikumisks cilvēks*”.

Spēcīgā lobisma rezultātā divu Saeimā pārstāvēto politisko partiju Saskaņa un Nacionālā apvienība iniciētie *tikumības panti* tika iekļauti Izglītības likumā.

MARTA, iesaistoties koalīcijā Cenzūrai NĒ!, uzsāka aktīvu lobēšanas darbu, skaidrojot sabiedrībai deputātu, ierēdņu un *tradicionālo ģimenes vērtību* aizstāvju virzītās likuma izmaiņas un rīcībpolitiku, kuru pieņemšana draudēja cenzēt izglītības saturu, kā arī ierobežot cilvēktiesības un veselības izglītību Latvijas skolās.

VĒRTĪBAS, KAS SPĒCINA

Cenzūrai Nē! nodrošināja:

- aktīvu līdzdalību Valsts izglītības satura centra (VISC) vadīto *tikumības vadlīniju* izstrādē, uzturot opozīciju *tikumības aizstāvjiem* un nodrošinot bērna tiesību ievērošanu *tikumības vadlīniju* saturā;
- dažādu sabiedrības grupu domāšanas un uzvedības maiņu, sadarbojoties ar Re: Baltica pētnieciskās žurnālistikas centru, starptautiskajiem un nacionālajiem medijiem, izmantojot sociālos tīklus un interneta platformas un iedvesmojot aktīvus cilvēkus paust neatkarīgu viedokli.

„Kā mērīt tikumību?”

Atbild Saeimas deputāti, skaties: <https://www.youtube.com/watch?v=DaByrkybvtc>

Seko Cenzūrai NĒ! un iesaisties mītu atmakošanā!

Facebook: CenzuraiNe

Twitter: @CenzuraiNE

Blogs: <https://necenzurai.wordpress.com/>

TAS, KO NEDRĪKST NEZINĀT

#SEKSISMS

MARTA, atsaucoties starptautiskām iniciatīvām, izveidoja sieviešu pieredzes platformu, projekta *Everyday Sexism* ekvivalentu Latvijā un aicināja sievietes ziņot par personiski piedzīvotu vai publiskajā telpā novērotu ikdienas seksismu.

Latvijā katra trešā sieviete savas dzīves laikā cieš no fiziskas vai seksuālas vardarbības, tāpēc kampaņas mērķis bija pievērst Latvijas sabiedrības uzmanību vardarbībai pret sievieti.

Par skolas laikā, ģimenē, darba vietā, sadzīvē piedzīvotu ikdienas seksismu visbiežāk ziņo jaunas sievietes.

Man nav patīkami, ka brīdī, kad es strādāju un veicu savu darbu, tieku uzrunāta par "zaķīti" vai "saldumiņu". #SeksismsDarbā

...ja novērs acis pēc kādas kaitinošas piezīmes par skaistām kājām – Tu kļūsti par mazputniņu, ja spītīgi blenz pretī un atbildi ar asu piezīmi – Tu esi vecis. #SeksismsDarbā

Neirologs 15gadīgai meitenei: vai tik jaunā dāma vienkārši nemēģina izvairīties no sievietes pienākumu pildīšanas? Pret galvassāpēm labākais līdzeklis ir sekss ar biežu pozu maiņu. #SeksismsPieĀrsta

Vismaz katrā otrajā mašīnā dabūju dzirdēt sieviešu ikdienā jau tā ļoti izplatīto jautājumu: „a bail Tev nav?” Tas viss iet roku rokā ar upura vainošanu, ar to, ka pasaule mums ir bīstamāka nekā vīriešiem. #SeksismsStopējot

Ir pierunāšana un naudas piedāvāšana, gatavība apstāties tepat tuvākajos krūmos. Pēc „nē” parasti seko lūgšanās un zemošanās, tad agresija. Saukšana par frigidu, kuci, palaistuvi. No mašīnas uzreiz itin nemaz negrib laist, jo līdz pēdējam cer uz pārdomāšanu. #SeksismsStopējot

Seko projektam #seksisms: Facebook: <https://www.facebook.com/seksisms/>

Twitter: @seksisms

Ziņo par seksismu: seksisms@gmail.com Anonimitāte garantēta

SIEVIETE .fAKTS

Kaņepes Kultūra centrā tika uzsākta akcija un atklāta fotoizstāde SIEVIETE .fAKTS, prezentējot partnerībā ar Igauniju un Lielbritāniju veiktu pētījumu „Rekrutēšana cilvēku tirdzniecībai un sievietes tēls interneta vidē. Latvijas, Igaunijas un Lielbritānijas gadījums”.

Četri fotogrāfi - Aiga Rēdmane, Jānis Deinats, Kristaps Kalns un Mārtiņš Cīrulis, kas savā ikdienas darbā piedalās mediju satura veidošanā un fotogrāfē dažādas sievietes, apstiprināja faktu, ka viņiem ir bezgalīgas manipulācijas iespējas, taču lēmumu par to, kāda izskatās sieviete medijos pieņem redaktors, pildot izdevēja pasūtījumu.

Sejas kopšana, jaunākās modes tendences un 10 padomi vīrieša apmierināšanai gultā – viņai. Jaudīgi auto, sasniegumi biznesā, dārgas tehnoloģijas un bicepsu treniņi – viņam. Atklājot fotoizstādi, MARTA sadarbībā ar zinātnieci un uzņēmēju Olgu Procevsku aicināja uz Latvijā pirmo publisko vīriešu diskusiju par feminismu *Dieviete un mačo, feminisms un mediji*, kurā diskutēja filozofs Vents Sīlis un DELFI galvenais redaktors Ingus Bērziņš.

Kā zināms, 20. jūnijā Rīgā notika EiroPride 2015. MARTA bija aktīva EiroPride pasākumos Rīgā.

LAMPA

Pirmais Latvijas sarunu festivāls LAMPA jūlijā Cēsīs pulcēja gandrīz 4 tūkstošus dalībnieku. Viena no plaši apmeklētām tikšanās vietām bija Centra MARTA dzīvā saruna, kurā vīrišķību pārskatīja dzejnieks Kārlis Vērdiņš un filozofs Ivars Neiders.

16 DIENU VĒSTURE

ANO 16 dienās vardarbības pret sievieti novēršanai Rīgā, Rēzeknē un Jēkabpilī. notika semināri, konferences speciālistiem, mākslas un kultūras pasākumi.

Akcija

Latgales vēstniecībā GORS turpinājās Rīgā uzsāktā akcija SIEVIETE .fAKTS – tika atklāta fotoizstāde un MARTA skatītājiem pirmo reizi piedāvāja asprātīgu stāvkomēdiju, asi kritizējot un skaidri parādot publiskās telpas nosacījumus, mazinot sievietes sociālo vērtību un piedāvājot sievieti kā objektu izklaidei.

Darbnīcas speciālistiem

Rēzeknē un Jēkabpilī praktiskajās darbnīcās speciālistiem "Mans ķermenis - mana drošība. Kā sevi pasargāt tuvās attiecībās" tika aplūkoti vardarbības teorētiskie aspekti un tiesiskās aizsardzības mehānismi, risināti reāli gadījumi un plānota palīdzība klientiem, kuri cieš no vardarbības.

Kopumā speciālisti ir informēti par Latvijā pieejamiem resursiem vardarbības upuru aizsardzībai, taču pārsteidz fakts, ka speciālisti, meklējot risinājumu, koncentrējas uz upuru rehabilitāciju, ne aizsardzību, kā arī nenovērtē policijas lomu vardarbības novēršanas procesā.

Apmācības jauniešu darba profesionāļiem

Darbnīcas par drošas un iekļaujošas vides veidošanu skolā diskusijas atklāja to, ka skolotājiem trūkst zināšanas par palīdzības un atbalsta iespējām gadījumos, kad tiek pārkāptas cilvēktiesības un bērnu tiesības.

Rēzeknes un Jēkabpils jauniešu darba profesionāļi atzina, ka viņiem pietrūkst prasmes vairot iecietību un mazināt vardarbību jauniešu vidē, veicināt spēju sadarboties un reaģēt piedzīvojot skolotāju agresiju.

Ceļojošā MARTA

Latgalē sievietes saņēma profesionāļu konsultācijas par uzturlīdzekļu un nekustamā īpašuma un parāda piedziņas jautājumiem. Jau pēc konsultācijām Latgalē, Centrā MARTA vērsās sieviete, kura bija piedzīvojusi vardarbību ģimenē. Viņai tika sniegta juridiska palīdzība.

Starptautiska konference DROŠA UN BRĪVA DZĪVE

Konferenci apmeklēja 200 profesionāļu no visas Latvijas – policisti, tiesneši, sociālie darbinieki, psihologi. Konferences dalībnieki meklēja risinājumus elastīga starpinstitucionāla sadarbības modeļa funkcionēšanai, lai efektīgi reaģētu uz vardarbību ģimenē un nodrošinātu nepieciešamo palīdzību cietušajām sievietēm un bērniem gan valsts rīcībspolitikas, gan vietējās kopienas līmenī.

Norvēģijas pieredze

Labklājības ministrijā tikās profesionāļi, lai iepazītu Norvēģijā izmantoto intervences programmu vardarbīgo personu rehabilitācijai.

SEPTIŅI lasījums

Lielu publikas atsaucību guva plaši apmeklētais dokumentālās lugas SEPTIŅI lasījums Latgales vēstniecībā GORS, kurā dažādo pasaules sieviešu dzīvesstāstus lasīja ievērojamas Latgales sievietes.

Pirms izrādes Rēzeknes pilsētas domes priekšsēdētājs Aleksandrs Bartaševičs teica: „*mūsu uzdevums ir aktualizēt sieviešu tiesību jautājumus, veicināt sabiedrības diskusiju un radīt plašāku izpratni par sieviešu tiesībām*”.

Vīriešu iniciatīva

MARTA 2015. gadā izveidoja Latvijā pirmo Vīriešu iniciatīvu, rosinot drosmi iestāties pret vardarbību un dibinot Vīriešu forumu CELIES

2016. gadā Latvijas mācību iestādēs darbu uzsāks *Puišu klubi*, tāpēc gada nogalē Rīgā notika apmācības *Puišu klubu* vadītājiem.

Puišu klubs piedāvās jauniešu vidē pārskatīt vīrišķību vai vīrišķības, un skaidrot tos izaicinājumus, ar kuriem saskaras zēni, sasniedzot pusaudža vecumu. Šo apmācību pieeja veido prasmes, kas nepieciešamas jauniem vīriešiem, veidojot veselīgas attiecības, kas balstītas dzimumu līdztiesībā, izprotot viņu fizisko, seksuālo un emocionālo attīstību un aplūkojot visa veida vardarbības formas.

LATVIJAS PREZIDENTŪRA ES PADOMĒ

Martā Rīgā notika starptautiska konference par sieviešu ekonomisko iespēju stiprināšanas nozīmi attīstības veicināšanā, kas bija viens no nozīmīgākajiem Latvijas prezidentūras ES Padomē un Eiropas gada attīstībai pasākumiem. Diskusijās pauda savu redzējumu strukturālās nelīdztiesības novēršanai, lai sekmētu sieviešu līdzdalību ekonomikas izaugsmei.

MARTAs sadarbības pieredze ar Centrālāziju kļuva par nozīmīgu ieguldījumu Latvijas prezidentūras ES Padomē mērķu sasniegšanai, kā arī Eiropas un Centrālāzijas dialoga stiprināšanai.

Lai sniegtu ieguldījumu ANO un ES diskusijā par šķēršļu pārvarēšanu ilgtspējīgas un labklājīgas globālās sabiedrības attīstībā, Rīgā notika Starptautiska darbnīca *Vardarbības novēršana - garantis sievietes ekonomiskajai neatkarībai*, kurā piedalījās gan ES, gan Austrumu partnerības un Centrālāzijas valstu pārstāvji.

ES koordinatore cilvēku tirdzniecības apkarošanas jomā Mirija Vassiliadu (Myria Vassiliadou) uzsvēra ne tikai cilvēku tirdzniecības globālo raksturu, bet dzimtes perspektīvu, norādot, ka „*no seksuālās ekspluatācijas visvairāk cieš meitenes un sievietes, tāpēc jo svarīgi ir vērsties pret pieprasījumu*”.

Starptautiskās tikšanās laikā nevalstisko organizāciju pārstāvji no Igaunijas, Itālijas, Kirgizstānas, Lietuvas, Somijas, Tadžikistānas, Uzbekistānas, Zviedrijas un Latvijas diskutēja par risinājumiem ar dzimumu saistītās vardarbības problēmām – agrīnās laulības, vardarbība ģimenē, cilvēku tirdzniecība seksuālai ekspluatācijai un vardarbības, dzimuma un ekonomikas ietekme uz vidi.

Starptautiskajā darbnīcā sagatavotās rekomendācijas ES un ANO par post-2015 Tūkstošgades globālās attīstības mērķiem un darbībām īpaši fokusējas uz jautājumiem, kas skar ar dzimumu saistītās vardarbības novēršanu kā garantu sieviešu ekonomiskai neatkarībai.

Rekomendācijas tika iesniegtas ANO Dzimumu līdztiesības un sieviešu iespēju padomē (UN Women), ES komisārei tieslietu, patērētāju un dzimumu līdztiesības jautājumos, Mirijai Vasiliadu (Myria Vassiliadou), ES koordinatorei cilvēku tirdzniecības apkarošanas jomā, Eiropas Sieviešu lobijam un LR Ārlietu ministrijai.

TAISNĪBA VALSTĪ

Pēc 5 gadus ilgušas tiesvedības ar LM, kas ir Sociālo pakalpojumu pārvaldes saistību pārņēmēja, Administratīvā apgabaltiesa lēma daļēji apmierināt MARTAs prasību par zaudējumu piedziņu, kas saistīti ar MK noteikumu maiņu un nebija paredzēti sākotnējā

līgumā, veicot cilvēku tirdzniecībā cietušu personu sociālo rehabilitāciju Valsts programmas ietvaros.